

---

Vergaderjaar 2023–2024

---

**Wijziging van de begrotingsstaten van  
Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar  
2023 (wijziging samenhangende met de Miljoenennota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

## INHOUDSOPGAVE

<b>A</b>	<b>Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel</b>	<b>2</b>
	Wetsartikelen 1 tot en met 3	3
<b>B</b>	<b>Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen</b>	<b>4</b>
1.	Leeswijzer	4
2.	Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties	4
3.	Niet-Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties	9
4.	Beleidsartikel BES-fonds	10

## A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

### Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV);
2. de begrotingsstaat voor het BES-fonds (H).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

H.M. de Jonge

## B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELEN

### 1. Leeswijzer

Voor u ligt de supplettaire begroting Prinsjesdag van de Koninkrijksrelaties. De supplettaire begroting Prinsjesdag geeft een beeld van de uitvoering van de begroting voor het jaar 2023. De stand wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2023.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties worden toegelicht, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrens (staffel) op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften 2023

Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Versterken rechtsstaat	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
1. BES-fonds	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.

### 2. Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

#### 2.1 Artikel 1. Versterken rechtsstaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 versterken rechtsstaat supplettaire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Supplettaire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties supplettaire begroting Prinsjesdag (2)	Stand supplettaire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	<b>Verplichtingen</b>	<b>21.010</b>	<b>- 1.608</b>	<b>19.402</b>
	<b>Uitgaven</b>	<b>21.010</b>	<b>- 1.608</b>	<b>19.402</b>
<b>1.0</b>	<b>Versterken rechtsstaat</b>	<b>21.010</b>	<b>- 1.608</b>	<b>19.402</b>
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>1.000</i>	<i>132</i>	<i>1.132</i>
	Detentie - Algemeen	0	132	132
	Bestuurlijke aanpak	1.000	0	1.000
	<i>Opdrachten</i>	<i>2.000</i>	<i>- 127</i>	<i>1.873</i>
	Detentie - Algemeen	2.000	- 132	1.868
	Diverse opdrachten	0	5	5
	<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>18.010</i>	<i>- 1.613</i>	<i>16.397</i>

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Grensbewaking (Defensie)	8.954	– 552	8.402
Recherchecapaciteit (JenV)	2.519	– 2.519	0
Rechterlijke macht (JenV)	5.150	1.458	6.608
Douane (Financiën)	1.387	0	1.387
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### Toelichting

#### Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

##### Grensbewaking (Defensie)

Dit betreft een kasschuif van LPO-middelen naar 2024 om de hogere kosten voor de CAO te kunnen dekken.

##### Recherchecapaciteit (JenV)

Deze mutatie betreft voornamelijk een overboeking van LPO-middelen van de begroting van Koninkrijksrelaties (IV) naar de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het Recherche Samenwerkingsteam. Deze overboeking vindt plaats op grond van het Convenant Financieringssytematiek. Verder is er een reallocatie naar de regeling *Rechterlijke macht (JenV)*.

##### Rechterlijke macht (JenV)

Deze mutatie bestaat voornamelijk uit een reallocatie vanaf de regeling *Recherchecapaciteit (JenV)*.

## 2.2 Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 bevorderen sociaaleconomische structuur suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Art. Verplichtingen</b>	<b>51.961</b>	<b>182</b>	<b>52.143</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>48.786</b>	<b>– 2.418</b>	<b>46.368</b>
<b>4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba</b>	<b>28.432</b>	<b>– 2.278</b>	<b>26.154</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>850</i>	<i>14.176</i>	<i>15.026</i>
Diverse subsidies	500	2.162	2.662
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	350	6.814	7.164
Onderwijshuisvesting Curaçao	0	5.200	5.200
<i>Opdrachten</i>	<i>6.049</i>	<i>– 1.561</i>	<i>4.488</i>
Opdrachten landen	1.649	– 1.561	88
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	4.400	0	4.400
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>950</i>	<i>0</i>	<i>950</i>
Toeslagen op pensioenen NA	950	0	950
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>20.450</i>	<i>– 14.904</i>	<i>5.546</i>
Onderwijshuisvesting Curaçao	5.200	– 4.590	610
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	15.250	– 10.314	4.936
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>133</i>	<i>11</i>	<i>144</i>

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties supplettoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand supplettoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Diverse bijdragen	133	11	144
<b>4.2 Caribisch Nederland</b>	<b>20.354</b>	<b>- 140</b>	<b>20.214</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>	698	1.761	2.459
Subsidies Caribisch Nederland	698	1.761	2.459
<i>Opdrachten</i>	1.782	- 63	1.719
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	1.382	- 63	1.319
Opdrachten Caribisch Nederland	400	0	400
<i>Inkomensoverdrachten</i>	2.149	0	2.149
Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers	2.149	0	2.149
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	15.725	- 2.388	13.337
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	15.725	- 2.388	13.337
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	0	550	550
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	0	550	550
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>49</b>	<b>49</b>

## Toelichting

### Artikel 4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba

#### Subsidies

##### *Diverse subsidies*

Dit betreft met name een overboeking van de begroting van BZK (H7) naar de begroting van KR (H4). Deze middelen worden geboekt op het instrument Subsidies ten behoeve van activiteiten in het kader van de Herdenking slavernijverleden.

##### *Tijdelijke werkorganisatie*

Dit betreft voornamelijk een reallocatie vanaf het instrument *Bijdrage aan medeoverheden* naar *Subsidies* als gevolg van de ondertekening van de onderlinge regeling «Samenwerking bij hervormingen». Verder is er een kasschuif als gevolg van een herziening van de uitgaven van de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO). In 2023 worden niet alle middelen uitgeput vanwege het trager verlopen van de uitvoering door de Landen. Voor de TWO worden de middelen daarom in het juiste ritme gezet.

##### *Onderwijshuisvesting Curaçao*

Dit betreft een reallocatie vanaf het instrument *Bijdrage aan medeoverheden* naar *Subsidies* als gevolg van de ondertekening van de onderlinge regeling «Samenwerking bij hervormingen».

#### Opdrachten

##### *Opdrachten landen*

Dit bestaat voornamelijk uit reallocaties binnen artikel 4.

#### Bijdrage aan medeoverheden

##### *Onderwijshuisvesting Curaçao*

Dit betreft met name een reallocatie vanaf het instrument *Bijdrage aan medeoverheden* naar *Subsidies* als gevolg van de ondertekening van de onderlinge regeling «Samenwerking bij hervormingen».

### *Tijdelijke werkorganisatie*

Dit bestaat voornamelijk uit een reallocatie binnen artikel 4 naar subsidies. Verder is er een overboeking van de begroting van Koninkrijksrelaties (IV) naar het BES-fonds ten behoeve van de eilandelijke taken die worden uitgevoerd door Bonaire, St. Eustatius en Saba.

### **Artikel 4.2 Caribisch Nederland**

#### **Subsidies (regelingen)**

##### *Subsidies Caribisch Nederland*

Dit betreft met name een mutatie voor ondersteuning in het kader van de Landspakketten die VNG met het in 2022 opgerichte uitwisselingsnetwerk uitvoert in Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Ook betreft dit onder andere een reallocatie vanaf artikel 7 naar dit artikel ten behoeve van de hogere uitgaven aan de Voedselbank op Bonaire. Daarnaast vindt er een overboeking plaats vanaf de begroting van BZK (H7) naar de begroting van KR (H4) voor een subsidie aan VNG International voor een uitwisselingsnetwerk tussen Europees Nederland en Caribisch Nederland als het gaat om gemeentelijke expertise.

#### **Bijdrage aan medeoverheden**

##### *Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht*

Dit betreft voornamelijk de overheveling van middelen naar het BES-fonds voor de uitvoering van de eilandelijke taken en de uitvoeringskracht van Bonaire en St. Eustatius.

## **2.3 Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen**

Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 schuldsanering/lopende inschrijving/leningen suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)**

Art	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	<b>Uitgaven</b>	<b>61.987</b>	<b>0</b>	<b>61.987</b>
<b>5.1</b>	<b>Schuldsanering Curacao en Sint Maarten</b>	<b>28.517</b>	<b>0</b>	<b>28.517</b>
	<i>leningen</i>	<i>28.517</i>	<i>0</i>	<i>28.517</i>
	Schuldsanering	28.517	0	28.517
<b>5.2</b>	<b>Leningen/garanties Curacao, Sint Maarten en Aruba</b>	<b>33.470</b>	<b>0</b>	<b>33.470</b>
	<i>leningen</i>	<i>33.470</i>	<i>0</i>	<i>33.470</i>
	Lopende inschrijving en leningen Curacao en Sint Maarten	33.470	0	33.470
	<b>Ontvangsten<sup>1</sup></b>	<b>53.265</b>	<b>0</b>	<b>53.265</b>

<sup>1</sup> Er is een incidentele suppletoire begroting herfinanciering covidleningen eind augustus richting de beide Kamers gestuurd. Vanwege de omvang van de leningen in relatie tot het BBP van de landen, is volledige aflossing in 2023 niet haalbaar en daarom zijn de ontvangsten voor 2023 aangepast.

## **2.4 2.4 Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden**

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 wederopbouw Bovenwindse Eilanden suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	<b>Verplichtingen</b>	<b>1.380</b>	<b>2.289</b>	<b>3.669</b>
	<b>Uitgaven</b>	<b>3.680</b>	<b>- 11</b>	<b>3.669</b>
<b>8.1</b>	<b>Wederopbouw</b>	<b>3.680</b>	<b>- 11</b>	<b>3.669</b>
	<i>Opdrachten</i>	<i>3.680</i>	<i>- 11</i>	<i>3.669</i>
	Wederopbouw op Sint Maarten	3.680	- 11	3.669
	<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



### 3. Niet-Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

#### 3.1 Artikel 6. Apparaat

Budgettaire gevolgen

Tabel 6 Budgettaire gevolgen artikel 6 apparaat suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Art.</b>	<b>Verplichtingen</b>	<b>29.974</b>	<b>5.313</b>	<b>35.287</b>
	<b>Uitgaven</b>	<b>29.974</b>	<b>5.313</b>	<b>35.287</b>
<b>6.0</b>	<b>Apparaat</b>	<b>29.974</b>	<b>5.313</b>	<b>35.287</b>
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>19.797</i>	<i>2.977</i>	<i>22.774</i>
	Eigen personeel	17.512	2.830	20.342
	Inhuur externen	2.285	147	2.432
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>10.177</i>	<i>2.336</i>	<i>12.513</i>
	Overige materiële uitgaven	10.177	2.336	12.513
	<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>990</b>	<b>990</b>

#### Toelichting

##### Personele uitgaven

###### *Eigen personeel*

Dit bestaat uit een overboeking naar de begroting van BZK (H7) voor de financiële dekking van de capaciteit van de Tijdelijke Werkorganisatie. Verder zijn er diverse reallocaties vanuit de artikelen 4 en 7, om zo op het juiste instrument te kunnen verantwoorden.

##### Materiële uitgaven

###### *Overige materiële uitgaven*

Dit bestaat uit een reallocatie vanuit artikel 7. Verder is er een toevoeging van middelen aan de begroting van Koninkrijksrelaties (IV) ter dekking van de nadelige koerseffecten.

#### 3.2 Artikel 7. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen

Tabel 7 Budgettaire gevolgen artikel 7 nog onverdeeld suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	<b>Verplichtingen</b>	<b>25.467</b>	<b>- 25.135</b>	<b>332</b>
	<b>Uitgaven</b>	<b>25.467</b>	<b>- 25.135</b>	<b>332</b>
<b>7.0</b>	<b>Nog onverdeeld</b>	<b>25.467</b>	<b>- 25.135</b>	<b>332</b>
	<i>Nog te verdelen</i>	25.467	- 25.135	332
	Onvoorzien	9.909	- 9.880	29
	Wisselkoersreserve	15.558	- 15.255	303
	<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Toelichting

##### Onvoorzien

Er zijn diverse reallocaties naar andere artikelen, waarbij de grootste overboeking de verdeling van de LPO 2023 naar de diverse artikelen is. Verder zijn er overboekingen naar het BES-fonds voor het versterken van de uitvoeringskracht op de BES-eilanden en voor het aanstellen van een EU-gezant voor meer focus en toegang tot de EU-fondsen om de economische betrekkingen op de BES-eilanden te verbeteren.

##### Wisselkoersreserve

Begin 2023 is er een inschatting gemaakt van de impact van de wisselkoersfluctuaties en de gevolgen daarvan voor de begroting van Koninkrijksrelaties en het BES-fonds. Dit heeft geleid tot een toedeling van middelen naar diverse artikelen om de nadelige wisselkoerseffecten op te vangen. Daarom wordt het budget van de wisselkoersreserve op dit artikel uit de begroting gehaald.

#### 4. Beleidsartikel BES-fonds

##### 4.1 Artikel 1. BES-fonds

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 BES-fonds suppletoire begroting Prinsjesdag 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	<b>Verplichtingen</b>	<b>58.111</b>	<b>14.946</b>	<b>73.057</b>
	<b>Uitgaven</b>	<b>58.111</b>	<b>14.946</b>	<b>73.057</b>
<b>1.0</b>	<b>Bijdrage aan medeoverheden</b>	<b>58.111</b>	<b>14.946</b>	<b>73.057</b>
	Vrije uitkering	58.111	14.946	73.057
	<b>Ontvangsten</b>	<b>58.111</b>	<b>14.946</b>	<b>73.057</b>

**Toelichting****Bijdrage aan medeoverheden**

Er zijn diverse overboekingen van de begroting van Koninkrijksrelaties (IV) naar het BES-fonds onder andere ten behoeve van de eilandelijke taken die worden uitgevoerd door Bonaire, St. Eustatius en Saba, structurele middelen ten behoeve van de uitvoeringskracht van Bonaire en St. Eustatius en incidentele middelen voor extra versterking van de uitvoeringskracht van alle BES-eilanden.

Verder is er een toevoeging van middelen aan het BES-fonds ter dekking van de nadelige koerseffecten.

**Ontvangsten**

Op basis van de [Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba](#) (FinBES) dienen de uitgaven en ontvangsten over ieder uitkeringsjaar voor het BES-fonds gelijk te zijn. Ten behoeve van de dekking van deze uitgaven is een post ontvangsten geraamd. De voeding van het BES-fonds is direct afkomstig uit de belastingontvangsten van het Rijk.